

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії Центральної та Східної Європи і
спеціальних галузей історичної науки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ДЖЕРЕЛА З ІСТОРІЇ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО РУХУ
УКРАЇНЦІВ ГАЛИЧИНИ (1848-1914 рр.)**

Рівень освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма – “Історія та археологія ”
Спеціальність – В9 “Історія та археологія ”
Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
історії Центральної та Східної Європи і
спеціальних галузей історичної науки
Протокол № 3 від 30 жовтня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Джерела з історії національно-культурного руху українців Галичини (1848–1914 pp.)
Викладач (-і)	Шологон Лілія Іванівна (доктор історичних наук, професор)
Контактний телефон викладача	0342596146
Е-mail викладача	lilia.sholohon@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЕКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/425709dae2dd0c1ad9ff
Консультації	середа, 14.00 год. – 16.00 год.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Важливою умовою об'єктивного дослідження історії національно-культурного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст. є систематизація та ґрунтовий аналіз джерел та наукової літератури, що дозволить зробити поглибити наші знання про національне відродження українців краю. Саме тому, кафедра історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки пропонує студентам вибіркового курсу «Джерела з історії національно-культурного руху українців Галичини (1848–1914 pp.)».	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Основна мета вибіркового курсу – поглибити знання студентів із джерелознавчого аналізу та синтезу; зацікавити дослідженнями у галузі локальної історії. Для її реалізації ми поставили перед собою такі завдання: – ознайомити студентів з найважливішими аспектами розвитку національного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст.; – дати характеристику напрацюванням українських та зарубіжних вчених з історії національного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст.; – проаналізувати норми загальнодержавних та крайових законів, які стосуються національно-культурного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст.; – дати характеристику загальнодержавної та крайової статистики як джерелу з історії національно-культурного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст.; – проаналізувати програми політичних партій та статути і звіти громадських організацій як джерела з історії національного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст.; – ознайомити студентів із опублікованими джерелами особового характеру з історії національного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст.; – дати характеристику українським науковим, громадсько-політичним періодичним виданням та періодиці товариств; – ознайомити студентів з науковим доробком українських та зарубіжних вчених, які займалися дослідженням національного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Загальні компетентності (ЗК) Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу (ЗК 3).	

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово **(ЗК 4)**.
 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел **(ЗК 6)**.
 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях **(ЗК 8)**.

Компетенції соціально-особистісні:

- здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати;
- креативність, здатність до системного мислення;
- професіоналізм і толерантність.

Загальнонаукові компетенції:

- базові знання в галузі локальної історії;
- розуміння особливостей роботи з актуалізованими та неактуалізованими писемними та візуальними джерелами;
- розуміння особливостей роботи з історіографічними джерелами.

Інструментальні компетенції:

- оволодіння методикою джерелознавчої критики джерел;
- оволодіння методикою критичного аналізу наукових праць.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	12 годин
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 годин
самостійна робота	60 годин

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5 семестр	Історія та археологія	третій	Вибірковий курс

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Національний рух українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст.: найважливіші здобутки української та зарубіжної історіографії	2	6	2
Тема 2. Загальнодержавні та крайові закони як джерело з історії національно-культурного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст.	2		10
Тема 3. Загальнодержавна та регіональна статистика як джерело з історії національно-культурного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст.	2		10
Тема 4. Програми політичних партій і статuti громадських організацій як джерело з історії національно-культурного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст.	2	2	18

Тема 5. Звіти про діяльність громадських організацій та навчальних закладів як джерело до вивчення національно-культурного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст.	2		10
Тема 6. Джерела особового походження про історію національно-культурного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст. Тема 7. <i>Періодичні видання другої половини XIX – початку XX ст. як джерело з історії національно-культурного руху українців Галичини</i>	2	6 4	10
Всього	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Розподіл балів, які отримують студенти Підсумковий бал з навчальної дисципліни складається з підсумкового семестрового балу, на основі якого виставляється залік. Упродовж семестру студент отримує бали за різні види робіт, які сумуються в підсумкові семестрові бали. Підсумковий семестровий бал складається з суми балів, отриманих студентом за свою навчальну діяльність протягом семестру і дорівнює сумі підсумкового балу за поточний контроль (семінарські заняття, на яких виставляється оцінка за виконання самостійної роботи у вигляді термінологічних словників (50 балів), комп'ютерного тестування (50 балів)) та в сукупності може складати максимально 100 балів. Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняття, перевірки знання термінології тощо. Результати поточного контролю враховуються при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни. Підсумкова оцінка за поточний контроль – 50 балів оцінка «відмінно» – 50 балів оцінка «добре» – 40 балів оцінка «задовільно» – 25 балів Контрольна робота (тестування) – 50 балів оцінка «відмінно» – 50 балів оцінка «добре» – 40 балів оцінка «задовільно» – 25 балів		
Вимоги до письмових робіт	Написання контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки з курсу «Джерела з історії національно-культурного руху українців Галичини (1848–1914 рр.)». Контрольна робота проводиться у вигляді письмового тестування. Мета контрольної роботи перевірити засвоєння		

	студентами лекційного матеріалу. Кожен студент повинен через сайт дистанційного навчання університету отримати 30 тестових завдань. Якщо 60–70 % правильних відповідей, то студент отримує оцінку «задовільно», 71–89 % – «добре», 90–100 % відмінно. <i>Вимоги до підготовки самостійної роботи студента</i> Одним з методів перевірки засвоєння студентами знань по курсу є термінологічний диктант – опитування термінів, знання яких є обов'язковим для належного засвоєння матеріалів курсу. Термінологічний словник студенти готують самостійно. При виконанні самостійної роботи, зокрема, для того, щоб дати визначення зазначеним термінам, необхідно скористатися текстами лекцій та рекомендованою літературою до них. Також можна використати термінологічні словники, які вміщені у підручниках для студентів вищих навчальних закладів, довідникові видання. Якщо 60–70 % правильних відповідей, то студент отримує оцінку «задовільно», 71–89 % – «добре», 90–100 % відмінно.
Семінарські заняття	Семінарське заняття 1-2. <i>Документи офіційного характеру з історії національно-культурного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст. у фондах архівних установ України (4 год.)</i> Семінарське заняття 3-4. <i>Періодичні видання другої половини XIX – початку XX ст.: кількісний та якісний аналіз (4 год.)</i> Семінарське заняття 5. <i>Наукові та публіцистичні праці Михайла Грушевського про українське національне відродження другої половини XIX – початку XX ст. (2 год.)</i> Семінарське заняття 6. <i>Наукові та публіцистичні праці Івана Франка про українське національне відродження другої половини XIX – початку XX ст. (2 год.)</i> Семінарське заняття 7. <i>Українська література як джерело до вивчення національно-культурного життя українців Галичини у другій половині XIX – початку XX ст. (2 год.)</i> Семінарське заняття 8-9. <i>Пам'ятки архітектури та візуальні джерела з «австрійського періоду» нашої історії (2 год.)</i>
Умови допуску до підсумкового контролю	Належне виконання:1) змісту питань планів семінарських занять. Для цього необхідно готувати проблеми винесені на обговорення на семінарських заняттях; 2) виконання завдань винесених на самостійне опрацювання; 3) написання письмової роботи (комп'ютерного тестування).
Підсумковий контроль	Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю (заліку) за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 50 і більше балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій студентами є обов'язковим.

Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми.

Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань у визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – середа, 14.00 год. – 16.00 год. При цьому може виставлятися оцінка, а попередня не впливатиме на середній бал студента.

Академічна доброчесність. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.

Обов'язковим є написання запланованих письмових (контрольних, самостійних, індивідуальних) робіт.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

8. Рекомендована література

Основна література

Базова

1. Винник Н. Вплив громадських організацій Галичини кінця XIX – початку XX ст. на суспільно-політичне життя краю в українській історичній думці // Інтелігенція і влада: громадсько-політичний науковий збірник. Вип. 9. Серія: історія. Одеса : Астропринт, 2007. С. 280–291.
2. Грушевський М. Українсько-руське літературне відродження в історичнім розвої українсько-руського народу // Грушевський М. Твори: у 50 т. Т.1. С. 111–116.
3. Грушевський М. Меморіал Товариства до міністерства просвіти в справі утворення самостійного українського університету у Львові // Грушевський М.С. Твори: у 50 т. Т. 3. 2005. С. 217–219.
4. Заник Л. Актуальні проблеми української історіографії національно-культурного руху за доби “Весни народів” 1848 року в Галичині // Мандрівець. 2006, № 6. С.41–46.
5. Заник Л. Галицька “Весна народів” 1848 року в контексті історіографії українського відродження XIX ст. // Схід, 2006, № 5. С. 61–66.
6. Кондратюк К., Мандзяк В. Українське національне відродження XIX – початку XX століть у сучасній вітчизняній історіографії // Українська історіографія на зламі XX і XXI століть: здобутки і проблеми : кол. монографія за ред. Л.Зашкільняка. Львів: Львівський національний ун-тет ім. І.Франка, 2004. С. 154–157.
7. Історія українських політичних партій: Хрестоматія-посібник. Кінець XIX ст. – 1917 р. Ч. 1 / Упор. Б.І. Корольов, І.С. Михальський. Київ: В-во Європейського університету, 2003. 561 с.
8. Шологон Л.І. Джерела з історії національно-культурного руху українців Галичини (1848–1914 рр.). Івано-Франківськ : Симфонія-форте, 2015. 460 с.
9. Шологон Л. Загальна характеристика актуалізованих джерел з історії національно-культурного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст. Галичина : науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. 2016, № 28. С. 188–195.
10. Шологон Л. Джерела з історії національно-культурного життя українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст. у фондах Державного архіву Івано-Франківської області // Вісник Прикарпатського університету. Історія. 2007, вип. XII – XIII. С. 107–113.
11. Шологон Л. Джерела про національно-культурне життя українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст. в особових фондах Центрального історичного архіву України у м. Львов //

- Вісник Прикарпатського університету. Історія. Івано-Франківськ, 2009, вип. XV. С. 72–79.
12. Шологон Л. Джерела з історії театрального життя українців Галичини (1848–1914 рр.) // Вісник Прикарпатського університету. Історія. 2009, вип. XVI. С. 100–111.
13. Шологон Л. Літературне та наукове життя Галичини на сторінках часопису «Житє і слово» (1894–1897 рр.) // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені М.Коцюбинського. Серія: Історія. Вип. 15. Вінниця, 2009. С. 265–270.
14. Шологон Л. Наукові праці кінця XIX – початку XX ст. як джерело до вивчення національно-культурного життя українців Галичини зазначеного часового проміжку // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені М.Коцюбинського. Серія : історія. Вінниця, 2010, вип. 16. С. 249–254.
15. Шологон Л. Неопубліковані документи офіційного характеру у фондах Центрального державного історичного архіву України у м. Львові як джерела з історії національно-культурного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст. // Національна революція : загальноєвропейська традиція та український контекст. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю. Івано-Франківськ, 2–3 березня 2012 р. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2012. С. 612–620.
16. Шологон Л. Періодичні видання русофільських товариств Галичини другої половини XIX – початку XX ст. // Схід. 2012, № 5 (119). С. 115–118.
17. Шологон Л. Статuti громадських організацій як джерело з історії національно-культурного руху українців Галичини (друга половини XIX – початок XX ст.) // Галичина : краєзнавчий та культурно-просвітній часопис. Івано-Франківськ, 2012, № 20–21. С. 147–154.
18. Шологон Л. Національно-культурний рух українців Галичини середини XIX ст. на сторінках часопису «Зоря Галицька» (1848–1857 рр.) // Галичина : краєзнавчий та культурно-просвітній часопис. Івано-Франківськ, 2013, № 22–23. С. 334–337.
19. Шологон Л. Джерела з історії національно-культурного руху українців Галичини 1848–1914 рр. в працях дослідників першої третини XX ст. // Україна в контексті Європейської історії. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. Тернопіль, 25–28 березня 2014 р. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. С. 122–130.
20. Шологон Л. Джерела з історії національно-культурного руху українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст. у сучасній українській історіографії // Вісник Прикарпатського університету. Історія. Вип. 25. Івано-Франківськ, 2014. С. 116–124.
21. Шологон Л. Національно-культурний рух українців Галичини на сторінках часопису «Діло» (1880–1914 рр.) // Галичина: науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. 2015, № 27. С. 263–267.
22. Шологон Л. Національно-культурний рух українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст. : джерелознавчий сегмент сучасної зарубіжної історіографії // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Історія / За заг. ред. проф. І. С. Зуляка. Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016, вип.1, ч 3. С. 13–17.
23. Шологон Л. Національно-культурний рух українців Галичини 1848–1914 рр.: класифікація джерельного комплексу // Інтелігенція і влада. Серія : Історія. Одеса, 2016. С. 154–165.
24. Шологон Л., Вичівський П. Національно-культурний рух українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст. крізь призму сучасної історіографії // Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Історія. Чернівці: Чернівецький університет, 2020. № 2. С. 52–61.
25. Шологон Л.І. Національно-культурний рух українців Галичини другої половини XIX – початку XX ст. на сторінках тогочасних публіцистичних праць // Галичина: науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. 2021. № 34. С. 222–233.
26. Шологон Л.І. Україномовне музичне мистецтво Галичини другої половини XIX – початку XX ст.: джерелознавчий аналіз // Проблеми гуманітарних наук. Збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету. Серія: Історія. 2021. Вип. 8/50. С.99–117.
27. Шологон Л. Археографічна діяльність НТШ (1894 – 1914 рр.) // Соціально-економічний і політичний розвиток країн Східної Європи (XVI–XXI ст.). Збірник матеріалів Всеукраїнської

наукової конференції з міжнародною участю. 11 травня 2023 р., м. Умань. С.87 – 91.

28. Шологон Л.І. Український літературний процес у Галичині в 1848–1914 рр.: джерелознавчий аналіз // Вісник освіти і науки. 2025, № 6 (36). С. 1980–1997. // URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/26154/26129>
[h/https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-6\(36\)-1980-1997](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-6(36)-1980-1997)

29. Франко І. Наші народні школи і їх потреби // І.Франко Зібрання творів у 50 томах. Т. 46, кн. 2. Київ: Наукова думка, 1986. С. 108–115.

Допоміжна

1. Архівні установи України: Довідник / Автори-укладачі О.І. Алтухова, С.І. Андросов, Л.С. Анохіна та ін.; ред. кол. О.С. Онищенко, Р.Я. Пиріг, Л.А. Дубровіна та ін.; упоряд. Г.В. Боряк, С.Г. Даневич, Л.А. Дубровіна та ін.; Державний комітет архівів України, Міністерство культури і мистецтв України; Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського НАН України. Київ, 2000. 610 с.

2. Державний архів Івано-Франківської області: путівник. Івано-Франківськ – Київ, 2008. Ч. 1. 521 с.

3. Кугутяк М. Галичина: сторінки історії. Нарис суспільно-політичного руху (XIX ст. – 1939 р.). Івано-Франківськ, 1993. 200 с.

4. Кобута С.Й., Соловка Л.М. Організація пошукової і дослідницької роботи в архівах: на прикладі державного архіву Івано-Франківської області. Науково-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2015. 216 с.

5. Кондратюк К. Українська історіографія XIX – початку XX століття: основні напрями і концепції. Львів, 2002. С 57–64.

6. Макарчук С. Писемні джерела з історії України. Львів : Світ, 1999. 352 с.

7. Нариси з історії українського національного руху / Керівник авторського колективу Сарбей В. Київ, 1994. 189 с.

8. Соловка Л. Документи Станіславської греко-католицької консисторії 1788–1944 рр.: [Огляд ф. 504 Держархіву Івано-Франківської обл.] // Студії з арх. справи та документознавства. 2001, т. 7. С. 88–89.

9. Стинська В. Система шкільництва в Галичині (кінець XIX – початок XX ст.). Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. 180 с.

Інформаційні ресурси

1. archeos.org.ua

2. resource.history.org.ua

Викладач професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Шологон Л. І.